

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра обліку та аудиту

П.Д. Каминський, О.С. Роєва

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Кривий Ріг
2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра обліку та аудиту

П.Д. Каминський, О.С. Роєва

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Затверджено на засіданні
кафедри обліку та аудиту
Протокол № 14
від «16» травня 2017 р.

Схвалено навчально-методичною радою
ДонНУЕТ
Протокол № 8
від «29» травня 2017 р.

**Кривий Ріг
2017**

УДК 378.147(076.5)
ББК 65.053.011я73
К 18

Рецензенти:

Л.Я. Шевченко - канд. екон. наук, доцент
Н.О. Слободянюк - канд. екон. наук, доцент

Каминський П.Д., Роєва О.С.

К 18 Фінансовий аналіз [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / П.Д. Каминський ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. обліку і аудиту. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2017. – 54 с.

Методичні рекомендації призначені для студентів всіх форм навчання і включають інформацію щодо змісту модулів та тем дисципліни, планів семінарських занять, завдань для самостійного вивчення та розподілу балів за видами робіт, що виконуються студентами протягом вивчення дисципліни. Методичні рекомендації містять перелік питань для підготовки до підсумкового контролю та перелік основної та додаткової літератури.

УДК 378.147(076.5)
ББК 65.053.011я73

© Каминський П.Д., Роєва О.С. 2017
© Донецький національний
університет економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського, 2017

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	17
Змістовий модуль 1. Аналіз капіталу і фінансового стану підприємств	18
Змістовий модуль 2. Аналіз результативності та інвестиційної діяльності підприємства	28
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	35
Змістовий модуль 1. Аналіз капіталу і фінансового стану підприємств	36
Змістовий модуль 2. Аналіз результативності та інвестиційної діяльності підприємства	46
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	50

ВСТУП

Становлення ринкової економіки в Україні сприяло розвитку такого важливого напрямку аналітичної роботи як фінансовий аналіз. Особливе значення він має в економічних дослідженнях як на макро-, так і на мікрорівні. Зберегти міцні ринкові позиції в умовах жорсткої конкуренції будь-якому підприємству можливо лише за умови належного проведення фінансово-інвестиційного аналізу. Він дозволяє визначити конкурентоспроможність суб'єкта господарювання, його фінансову стабільність, плато і кредитоспроможність, ступінь використання фінансових ресурсів і капіталу.

Метою дисципліни “Фінансовий аналіз” є формування професійних знань і навичок, необхідних для організації і проведення фінансово-інвестиційного аналізу на підприємстві, координації діяльності підприємства у відповідності з отриманими результатами щодо його проведення.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути такі **компетенції**:

знання і розуміння:

- знання теоретичних основ фінансового аналізу, а саме: сутності, завдань і функцій,
- вимог та методологічних принципів проведення фінансового аналізу суб'єкту господарювання,
- нормативних вимог до фінансової звітності нормативних вимог до фінансової звітності
- джерел інформації для проведення фінансово-інвестиційного аналізу підприємства,
- сучасних класифікаційних ознак інвестицій, структури капіталу та активів підприємства,
- методів оцінки ефективності інвестицій,
- складових капіталу підприємства та методики оцінки його вартості,
- показників оцінки стану та ефективності використання майна підприємства,
- показників фінансової сталості та платоспроможності, рентабельності та ділової активності підприємства
- основних етапів аналізу грошових потоків на підприємстві,
- основних методів оптимізації грошових потоків,
- чинників підприємства, що впливають на його валовий прибуток та рентабельність власного капіталу.

застосування знань і розуміння:

- уміння визначати об'єкт, суб'єкт фінансового аналізу та його сутність,
- уміння використовувати інформаційні ресурси для проведення фінансово-інвестиційного аналізу підприємства,
- уміння усвідомлювати зв'язок фінансового аналізу з іншими науками і дисциплінами,
- уміння виявляти структурні закономірності розвитку фінансово-

економічних процесів на підприємстві,

- уміння оцінювати наявність та ефективність використання оборотних активів суб'єкта господарювання,
- уміння проводити аналіз ліквідності балансу та рівень платоспроможності підприємства,
- уміння проводити оцінку фінансової стійкості підприємства,
- уміння застосовувати показники, що характеризують використання інвестиційних ресурсів з метою оцінки ефективності інвестиційних проектів,
- уміння проводити оцінку складу, структури і джерел формування капіталу підприємства, визначати його середньозважену ціну,
- уміння проводити оцінку змін, що відбулися у пасиві балансу з погляду підвищення рівня фінансової стабільності підприємства та вміти визначати оптимальний варіант співвідношення власного і позикового капіталу,
- уміння проводити комплексну оцінку ефективності використання майна підприємства.

формування суджень:

- здатність виділяти серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити,
- здатність до самостійного пошуку необхідної інформації для побудови стратегії поведінки підприємства в умовах невизначеності зовнішнього середовища,
- здатність до розвитку креативного мислення при вирішенні поставлених завдань,
- прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення.

ЧАСТИНА 1.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Вибіркова дисципліна спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	
Загальна кількість годин – 120	Семестр	
	6-й	6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Лекції	
	30 год.	6 год.
	Практичні, семінарські	
	30 год.	6 год.
	Лабораторні	
	-	-
	Самостійна робота	
	60 год.	108 год.
Вид контролю: екзамен		

2. Ціль та завдання дисципліни

Мета - формування професійних знань і навичок, необхідних для організації і проведення фінансового аналізу на підприємстві, координації діяльності підприємства у відповідності з отриманими результатами щодо його проведення.

Завдання: опанування теоретичних основ фінансового аналізу, сутності фінансово-економічних явищ і процесів, їх взаємозв'язку й взаємозалежності з метою підготування даних для прийняття фінансово-економічних і управлінських рішень; опанування методик аналізу для раціонального використання фінансових ресурсів підприємства і виявлення можливих резервів підвищення ефективності діяльності; отримання практичних навичок фінансового аналізу, систематизування й моделювання фінансових процесів і явищ, визначення впливу чинників, оцінювання фінансового становища, виявлення резервів підвищення ефективності функціонування підприємства.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб.	сам. робота		л	п	лаб.	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Аналіз капіталу і фінансового стану підприємств										
Тема 1. Сутність, значення та основи фінансового аналізу	10	2	2		6	10	0,5	0,5	-	9
Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу	10	2	2		6	10	0,5	0,5	-	9
Тема 3. Загальна оцінка фінансового становища підприємства	18	6	4		8	18	1,5	1,5	-	15
Тема 4. Аналіз грошових потоків підприємства	14	4	4		6	14	0,5	0,5		13
Тема 5. Аналіз формування й розміщення капіталу	14	4	4		6	14	0,5	0,5		13
Тема 6. Аналіз стану і використання оборотного капіталу підприємства	14	4	4		6	14	0,5	0,5		13
Разом за змістовим модулем 1	80	22	20		38	80	4	4	-	72
Змістовий модуль 2. Аналіз результативності та інвестиційної діяльності підприємства										
Тема 7. Оцінка і аналіз результативності діяльності підприємства	16	4	8		8	16	1	1	-	14
Тема 8. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства	13	2	4		7	13	0,5	0,5	-	12
Тема 9. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств	11	2	2		7	11	0,5	0,5		10
Разом за змістовим модулем 2	40	8	10		22	40	2	2	-	36
Усього годин	120	30	30	-	60	120	6	6	-	108

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар – розгорнута бесіда. Зміст і цілі фінансового аналізу в умовах ринкової економіки	2
2	Семінар запитань і відповідей. Еволюція балансового звіту	2

3	Семінар з виконанням практичних задач. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства	6
4	Семінар з виконанням практичних задач. Аналіз грошових потоків підприємства	4
5	Семінар з виконанням практичних задач. Аналіз формування й розміщення капіталу	4
6	Семінар з виконанням практичних задач. Аналіз стану і використання оборотного капіталу підприємства	4
7	Семінар з виконанням розрахункових задач. Оцінка і аналіз результативності діяльності підприємства	4
8	Семінар з виконанням практичних задач. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства	2
9	Семінар запитань і відповідей. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств	2

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Стратегії розвитку: поняття, види та особливості формування			
Семінар – розгорнута бесіда. Зміст і цілі фінансового аналізу в умовах ринкової економіки	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Самотестування 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар запитань і відповідей. Еволюція балансового звіту	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Самотестування 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, написання реферату
Семінар з виконанням практичних задач. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Самотестування 3. Розв'язання запропонованих керівником курсу задач 4. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання задач
Семінар з виконанням практичних задач. Аналіз грошових потоків підприємства	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Самотестування 3. Розв'язання запропонованих керівником курсу задач 4. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання задач

Семінар з виконанням практичних задач. Аналіз формування й розміщення капіталу	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Самотестування 3. Розв'язання запропонованих керівником курсу задач 4. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання задач
Семінар з виконанням практичних задач. Аналіз стану і використання оборотного капіталу підприємства	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Самотестування 3. Розв'язання запропонованих керівником курсу задач	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання задач
Разом змістовий модуль 1	38		
Змістовий модуль 2. Національні стратегії розвитку та міжнародна регуляторно-координаційна політика			
Семінар з виконанням розрахункових задач. Оцінка і аналіз результативності діяльності підприємства	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Самотестування 3. Розв'язання запропонованих керівником курсу задач	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання задач
Семінар з виконанням практичних задач. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства	7	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Самотестування 3. Розв'язання запропонованих керівником курсу задач	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання задач
Семінар запитань і відповідей. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств	7	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Самотестування 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, написання реферату
Разом змістовий модуль 2	22		
Разом	60		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності											
	Загальні							Предметно-спеціальні				
	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5
1. знання теоретичних основ фінансового аналізу, а саме: сутності, завдань і функцій								+				
2. знання нормативних вимог до фінансової звітності								+				
3. знання показників фінансової сталості та платоспроможності, рентабельності та ділової активності підприємства								+				
4. уміння використовувати інформаційні ресурси для проведення фінансово-інвестиційного аналізу підприємства, виявляти структурні закономірності розвитку фінансово-економічних процесів на підприємстві,	+	+							+		+	+

5. уміння проводити аналіз ліквідності балансу та рівень платоспроможності підприємства			+									
6. уміння застосовувати показники, що характеризують використання інвестиційних ресурсів з метою оцінки ефективності інвестиційних проектів						+						
7. володіння методами оцінки фінансової стійкості підприємства та оцінки ефективності використання майна підприємства	+								+	+	+	
8. здатність до самостійного пошуку необхідної інформації для побудови стратегії поведінки підприємства в умовах невизначеності зовнішнього середовища	+	+									+	
9. здатність виділяти серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити,			+					+				

8. Форми навчання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури)

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: на протязі семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів);

Оцінювання студентів протягом семестру

№ семінарського заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання, письмові опитування	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2		1			3
Тема 2	2		1			3
Тема 3		2	1	2		5
Тема 4		2	1	2		5
Тема 5		2	1	2		5
Тема 6		2	1	2		5
Разом змістовий модуль 1	4	8	6	8	6	32
Змістовий модуль 2						
Тема 1		3	1	3		7
Тема 2		2	1			3
Тема 3	2		1			3
Разом змістовий модуль 2	2	5	3	3	5	18
Разом	6	13	9	11	11	50

Оцінювання студентів при проведенні екзамену з використанням комп'ютерної програми "TestXPro"

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань).

Оцінювання *тестових завдань* (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі інформації, яку надає комп'ютер за результатами тестування (кількість правильних відповідей). Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання *теоретичної частини* екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання **практичної частини** (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Оцінювання студентів при проведенні екзамену без використання комп'ютерної програми «MyTest»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань). Оцінювання *тестових завдань* (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі підрахунку кількості правильних тестів. Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання *теоретичної частини* екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання **практичної частини** (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані

4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Комплекти індивідуальних завдань.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Базова

1. Фінансовий аналіз [Текст] : конспект лекцій / П.Д. Каминський; ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2016. – 89 с.
2. Національні стандарти бухгалтерського обліку. – Наказ МФУ 31.03.1999р. № 87 із змінами і доповненнями.
3. Власюк Н.І. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. - Львів. : Магнолія 2006, 2016. - 402 с.
4. Гречина І.В. Оцінка інвестиційної привабливості торговельних підприємств: монографія [Текст] / І.В. Гречина, П.М. Сухарев. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2010. – 417 с.

5. Звітність підприємства : підручник для ВНЗ / М. І. Бондар [та ін.] ; М-во освіти і науки України, Держ. вищий навч. заклад "Київ. нац. економ. ун-т ім. Вадима Гетьмана", Вищий навч. заклад УКООПСПЛКІ "Полтав. ун-т економіки і торгівлі". - К. : Центр учб. літ., 2015. - 384 с.
6. Кім Ю. Г. Бухгалтерський та податковий облік: первинні документи та порядок їх заповнення : навч. посібник для внз / Ю. Г. Кім ; М-во освіти і науки України. - К. : Центр учб. літ., 2014. - 600 с.
7. Косова Т.Д. Фінансові інститути в системі управління інвестиційним процесом: монографія [Текст]/ Т.Д.Косова. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2008. – 338 с
8. Косова Т.Д. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. [Текст] / кол. авт.: Косова Т. Д. [та ін.]; [за заг. ред. Т. Д. Косової]. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2011. – 498 с.
9. Косова Т.Д., Сіменко І.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. [Текст] / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського; кол. авт.: Косова Т. Д. [та ін.]; [за заг. ред. Т. Д. Косової, І.В. Сіменко]. – Донецьк : [ДонНУЕТ], 2014. – 459 с.
10. Мальчик М. В. Фінансовий аналіз: кредитно-модульний курс: навч.-метод. посіб. [Текст] / Мальчик М. В., Бойко С. Т. – Рівне: Лапсюк В. А., 2010. – 234 с.

Додаткова

11. Гушко С. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. [Текст] / С. В. Гушко, А.В. Шайкан, Н.П. Шайкан, О.А.Гушко. – Вид. 2-е, перероб. і допов. – Кривий Ріг: Чернявський Д. О., 2011. – 174 с.
12. Давидов Г. М. Звітність підприємств : навч. посіб. / Г. М. Давидов, Н.С. Шалімова. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2011. – 623 с.
13. Мних Є. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. [Текст] / Є В. Мних, Н. С. Барабаш. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 411 с.
14. Облікова політика підприємства : навч. посібник для внз / Ю. А. Верига [та ін.] ; М-во освіти і науки України, Полтав. ун-т економіки і торгівлі. - К. : Центр учб. літ., 2015. - 312 с.
15. Сухарев П. М. Економічний аналіз в системі податкового контролю: організація і методика: навч. посібник. [Текст] / П.М. Сухарев, Л.О. Сухарева, О.О. Назаренко, О.Л. Павліченко, Я.І. Глущенко. – Донецьк: ДонДУЕТ, 2012. – 124с.
16. Сухарев П.М. Фінансовий аналіз: навчальний посібник [Текст] / П.М. Сухарев, Т.Д. Косова, І.В. Сіменко. – Донецьк: ДонДУЕТ, 2012. – 299с.
17. Фінансовий аналіз [Текст] : теорія та практика : навч. посібник / О.Я. Базілінська . – 2-ге вид . – К. : Центр учб. л-ри, 2011 . – 328 с.
18. Фінансовий аналіз [Текст] : навч. посібник / Н.І. Власюк . – Львів : Магнолія-2006 , 2010 . – 328с.
19. Яценко В. М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. [Текст] / В. М. Яценко, О. М. Шинкаренко, Н. М. Бразілій. – Черкаси: ЧДТУ, 2010. – 267 с.

20. [http:// www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua) - Електронний фонд Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського
21. [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua) – Електронний ресурс Верховної Ради України
22. <http://www.ukrstat.gov.ua> - Державний комітет статистики України
23. [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua) – Законопроекти України

**ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

АНАЛІЗ КАПІТАЛУ І ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 1. Сутність, значення та основи фінансового аналізу

Семінар 1 «Зміст і цілі фінансового аналізу в умовах ринкової економіки»

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Зміст і цілі фінансового аналізу.
2. Схема фінансового й управлінського аналізу.
3. Історія розвитку фінансового аналізу.
4. Особливості зовнішнього фінансового аналізу.
5. Еволюція підходів до аналізу фінансової звітності.
6. Класифікація методів і прийомів фінансового аналізу.
7. Горизонтальний аналіз.
8. Вертикальний (структурний) аналіз.
9. Трендовий аналіз.
10. Аналіз відносних показників (коефіцієнтів).
11. Порівняльний (просторовий) аналіз.
12. Факторний аналіз.
13. Основні типи моделей, використовуваних у фінансовому аналізі.

2. Індивідуальне тестування.

3. Понятійний диктант

Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу

Семінар 1 «Еволюція балансового звіту»

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Вимоги до фінансової звітності.
2. Принципи фінансової звітності.
3. Еволюція балансового звіту
4. Вимога МСБО до структури балансу.
5. Розділи активу та пасиву балансу.
6. Статті балансу.
7. Балансові рівняння.

2. Індивідуальне тестування.

3. Презентація рефератів (доповідей).

4. Понятійний диктант.

Тема 3. Загальна оцінка фінансового становища підприємства

Семінар 1, 2, 3 «Експрес-аналіз фінансового стану підприємства»

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Поняття фінансового стану підприємства і завдання його аналізу.
2. Підготовчий етап експрес аналізу.
3. Попередній огляд бухгалтерської звітності і економічне читання.
4. Аналіз фінансової звітності.
5. Ліквідність та платоспроможність підприємства.
6. Аналіз фінансової сталості підприємства.
7. Стан оборотних коштів.
8. Стан основних коштів підприємства.
9. Забезпеченість матеріальних запасів власними оборотними коштами.
10. Коефіцієнт маневреності власних коштів.
11. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів.
12. Коефіцієнт накопичення зносу.
13. Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів.
14. Аналіз ліквідності балансу і платоспроможності підприємства.
15. Аналіз ділової активності підприємства

2. Індивідуальне тестування.

3. Понятійний диктант.

4. Розв'язання задач.

Завдання 1. Проаналізувати склад, динаміку і структуру майна підприємства (таблиця 1.1). Зробити висновки.

Завдання 2. Оцінити склад, структуру і динаміку майна підприємства за управлінським аспектом (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2 - Оцінка складу, структури і динаміки майна (назва підприємства) за (період) за управлінським аспектом

Форма активів	Базисний період		Звітний період		Відхилення	
	∑, тис.грн.	питома вага, %	∑, тис. грн.	питома вага, %	∑, тис. грн.	питома вага, %
1. Виробнича						
2. Товарна						
3. Розрахунково-грошова						
Разом						

Завдання 3. Розрахувати наступні показники: сума засобів, що знаходиться у розпорядженні підприємства; частка основних засобів у активах; частка активної частини основних засобів; коефіцієнт зносу основних засобів; коефіцієнт відновлення основних засобів; коефіцієнт вибуття основних засобів; чисті активи. Зробити висновки. Отримані результати оформити таблицею.

Таблиця 1.1 - Аналіз складу, динаміки і структури майна (назва підприємства) за (період)

Майно	Сума, тис. грн.		Структура, %		Абсолютне відхилення, тис. грн.	Відхилення в структурі, %	Темп зростання, %
	Початок періоду	Кінець періоду	Початок періоду	Кінець періоду			
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи							
Основні засоби і нематеріальні активи, незавершене будівництво							
Довгострокові фінансові інвестиції та відстрочені податкові активи							
...							
<i>Всього за розділом I</i>							
II. Оборотні активи							
Запаси							
Дебіторська заборгованість							
Грошові кошти і їх еквіваленти							
...							
<i>Всього за розділом II</i>							
...							
БАЛАНС							

Завдання 4. Проаналізувати вплив інтенсивних та екстенсивних чинників у збільшенні виручки від реалізації продукції (таблиця 1.3).

Таблиця 1.3 - Вхідні дані для визначення частки інтенсивних та екстенсивних чинників у збільшенні виручки від реалізації продукції (назва підприємства) за (період)

№	Показник	Період			
		Базисний період		Звітний період	
		ум. зн.	факт.	ум. зн.	факт.
1	Середньорічний підсумок балансу, тис. грн.	V_1		V_2	
2	Виручка від реалізації, тис. грн.	P_1		P_2	
3	Ресурсовіддача (р. 2 : р. 1)	p_{V_1}		p_{V_2}	

Завдання 5. Побудувати статичні матричні баланси на початок та кінець періоду (таблиця 1.4) та динамічний матричний баланс (таблиця 1.5).

Завдання 6. За даними фінансової звітності підприємства розрахувати коефіцієнти: фондорентабельність; фондоозброєність, фондovіддача, фондомісткість, матеріалovіддача, матеріалoємність.

Зробити висновки. Отримані результати оформити таблицею.

Таблиця 1.4 - Статичний матричний баланс *(назва підприємства)* на *(дата)*

Активи, тис. грн.	Пасиви, тис. грн.								Баланс, тис. грн.
	Статутний капітал	Прибуток	Власний капітал	Забезпечення наступних виплат та платежів	Довгострокові зобов'язання	Кредиторська заборгованість	Інші поточні зобов'язання	Позиковий капітал	
Необоротні активи									
Запаси									
Дебіторська заборгованість									
Грошові кошти і їх еквіваленти									
Інші оборотні активи									
Оборотні активи									
Баланс									

Таблиця 1.5 - Динамічний матричний баланс *(назва підприємства)* за *(період)*

Активи, тис. грн.	Пасиви, тис. грн.								Баланс, тис. грн.
	Статутний капітал	Прибуток	Власний капітал	Забезпечення наступних виплат та платежів	Довгострокові зобов'язання	Кредиторська заборгованість	Інші поточні зобов'язання	Позиковий капітал	
Необоротні активи									
Запаси									
Дебіторська заборгованість									
Грошові кошти і їх еквіваленти									
Інші оборотні активи									
Оборотні активи									
Баланс									

Завдання 7. Проаналізувати склад, динаміку і структуру джерел формування майна підприємства (таблиця 1.6). Зробити висновки.

Таблиця 1.6 – Аналіз складу, динаміки і структури джерел формування майна (*назва підприємства*) за (*період*)

Майно	Сума, тис. грн.		Структура, %		Абсолютне відхилення, тис. грн.	Відхилення в структурі, %	Темп зростання, %
	Початок періоду	Кінець періоду	Початок періоду	Кінець періоду			
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Власний капітал							
Статутний капітал							
Нерозподілений прибуток							
...							
<i>Всього за розділом I</i>							
II. Забезпечення наступних витрат і платежів							
III. Довгострокові зобов'язання							
...							
IV. Поточні зобов'язання							
Кредиторська заборгованість							
Поточні зобов'язання за розрахунками							
...							
<i>Всього за розділом IV</i>							
БАЛАНС							

Тема 4. Аналіз грошових потоків підприємства

Семінар 1, 2 «Аналіз грошових потоків підприємства»

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Види грошових потоків і їх оцінка.
 2. Майбутня вартість термінового анuitету постнумерандо.
 3. Приведена вартість термінового анuitету постнумерандо.
 4. Чинники “припливу” оборотного капіталу.
 5. Чинники “відтоку” оборотного капіталу.
 6. Прогнозування грошового потоку.
 7. Моделі оптимізації коштів.
 8. Модель Баумола.
 9. Модель Міллера-Орра.
2. Індивідуальне тестування.
3. Економічний диктант.
4. Розв'язання задач.

Завдання 1. Провести аналіз вхідних та вихідних грошових коштів підприємства. (таблиця 1.7). Зробити висновки.

Таблиця 1.7 - Аналіз динаміки надходження та вибуття грошових коштів у результаті операційної діяльності (*назва підприємства*) за (*період*), тис. грн.

№ з/п	Показник	Базисний період	Звітний період	Відхилення	
				Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %
1	2	3	4	5	6
1	I. Надходження				
1.1	Надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				
1.2	Надходження від покупців і замовників авансів				
1.3	Надходження цільового фінансування				
1.4	Інші надходження				
2	II. Витрачання				
2.1	Витрачання на оплату матеріалів				
2.2	Витрачання на оплату працівникам				
2.3	Витрачання на оплату відрядження				
2.4	Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість				
2.5	Витрачання на оплату відрахувань на соціальні заходи				
2.6	Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів				
2.7	Інші витрачання				
3	Чистий рух коштів до надзвичайних подій				
4	Чистий рух коштів від операційної діяльності				

Завдання 2. Провести аналіз динаміки надходження та вибуття грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності (таблиця 1.8). Зробити висновки.

Таблиця 1.8 - Аналіз динаміки надходження та вибуття грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності (*назва підприємства*) за (*період*), тис. грн.

№ з/п	Показник	Базисний період	Звітний період	Відхилення	
				Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %
1	2	3	4	5	6
1	Інші надходження				
2	Придбання необоротних активів				
3	Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності				

Завдання 3. Провести аналіз динаміки надходження та вибуття грошових коштів у результаті фінансової діяльності (таблиця 1.9). Зробити висновки.

Таблиця 1.9 - Аналіз динаміки надходження та вибуття грошових коштів у результаті фінансової діяльності (*назва підприємства*) за (*період*), тис. грн.

№ з/п	Показник	Базисний період	Звітний період	Відхилення	
				Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %
1	2	3	4	5	6
1	Інші надходження				
2	Чистий рух коштів від фінансової діяльності				

Завдання 4. Провести загальну оцінку руху надходження та вибуття грошових коштів підприємства (таблиця 1.10). Зробити висновки.

Таблиця 1.10 - Аналіз руху надходження та вибуття грошових коштів (*назва підприємства*) за (*період*), тис. грн.

№ з/п	Показник	Базисний період	Звітний період	Відхилення	
				Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %
1	2	3	4	5	6
1	Чистий рух коштів від операційної діяльності				
2	Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності				
3	Чистий рух коштів від фінансової діяльності				
4	Чистий рух коштів за звітний період				
5	Залишок коштів на початок року				
6	Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів				
7	Залишок коштів на кінець року				

Тема 5. Аналіз формування й розміщення капіталу

Семінар 1, 2 «Аналіз формування й розміщення капіталу»

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Значення і завдання аналізу формування та розміщення капіталу.
2. Мета аналізу формування і розміщення капіталу.
3. Аналіз наявності, складу і динаміки джерел формування капіталу.
4. Аналітичне групування й аналіз статей активу та пасиву балансу.
5. Аналіз динаміки структури власного капіталу.
6. Аналіз динаміки структури позиченого капіталу.
7. Аналіз розміщення капіталу підприємства.
8. Аналітичне групування й аналіз статей активу балансу.
9. Склад і динаміка основного капіталу.
10. Аналіз динаміки і складу оборотних активів

2. Індивідуальне тестування.

3. Економічний диктант.

4. Розв'язання задач.

Завдання 1. Проведіть оцінку руху власного капіталу підприємства (таблиця 1.11). Зробити висновки.

Таблиця 1.11 - Аналіз руху власного капіталу (назва підприємства) за (період)

Стаття	Статутний капітал, тис. грн. (%)	Пайовий капітал	Додатковий капітал	Інший додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток, тис. грн. (%)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Разом, тис. грн. (%)
Залишок на початок року									
Коригування - немає									
Скоригований залишок на початок року									
Переоцінка активів - немає									
Чистий збиток за звітний період									
Розподіл прибутку - немає									
Внески учасників - немає									
Вилучення капіталу - немає									
Інші зміни в капіталі - немає									
Разом змін в капіталі									
Залишок на кінець року									

Завдання 2. Проаналізувати тенденцію зміни капіталу на об'єкті Вашого дослідження. Запропонувати рішення щодо оптимізації капіталу. На основі фінансової звітності визначити та оцінити динаміку показників оборотності капіталу підприємства. Проаналізувати як змінився коефіцієнт оборотності сукупного капіталу за рахунок структури капіталу і швидкості обороту оборотного капіталу. Сформулювати висновок.

Таблиця 1.12 – Показники динаміки капіталу (назва підприємства) за (період)

Показники	Базовий період	Звітний період	Динаміка
1. Чистий дохід (виручка від реалізації)			
2. Середня вартість сукупного капіталу			
3. Середня вартість оборотного капіталу			
4. Питома вага оборотного капіталу в загальній величині сукупного капіталу: %			
4. Коефіцієнт оборотності сукупного капіталу в т.ч. оборотного капіталу			
5. Тривалість обороту сукупного капіталу, дні в т.ч. оборотного капіталу			

Завдання 3. За даними балансу проаналізувати зміни стану, структури джерел фінансування підприємства. Дати оцінку змінам структури власного і позиченого капіталу. Визначити наявність власного оборотного і власного основного капіталів, дати оцінку їх впливу на формування активів підприємства.

Таблиця 1.13 – Показники стану та структури джерел фінансування (*назва підприємства*) за (*період*)

Показники	Базовий період	Звітний період	Динаміка
Всього капіталу, тис. грн.,			
1. Власний капітал і прирівняні до нього джерела засобів в % до капіталу			
1.1. Власний капітал в % до власного і прирівняного			
1.2. Забезпечення наступних витрат і платежів в % до власного капіталу			
1.3. Доходи майбутніх періодів в % до власного капіталу			
2. Наявність власного оборотного капіталу в % до власного капіталу			
3. Наявність власного основного капіталу в % до власного капіталу			
4. Позичений капітал в % до капіталу, в т.ч.			
4.1. Довгострокові зобов'язання в % до позиченого капіталу			
4.2. Короткострокові позики в % до позиченого капіталу			
4.3. Кредиторська заборгованість в % до позиченого капіталу			

Тема 6. Аналіз стану і використання оборотного капіталу підприємства

Семінар 1, 2 «Аналіз оборотного капіталу»

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Завдання аналізу та класифікація оборотного капіталу.
2. Класифікація оборотних коштів.
3. Елементи оборотних коштів.
4. Стадії кругообігу капіталу.
5. Нормовані оборотні кошти.
6. Ненормовані оборотні кошти.
7. Власні оборотні кошти.
8. Позикові оборотні кошти.
9. Склад і структура оборотних коштів за ступенем ліквідності.

- 10.Склад і структура оборотних коштів за ступенем ризику вкладень капіталу.
- 11.Аналіз наявності оборотного капіталу.
- 12.Надлишок оборотного капіталу.
- 13.Ваємозв'язок операційного та фінансового циклу.
- 14.Аналіз ефективності використання оборотного капіталу.
- 15.Середній залишок оборотного капіталу.
- 16.Коефіцієнт оборотності капіталу.

2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Економічний диктант.*

4. *Розв'язання задач.*

Завдання 1. Провести оцінку показників використання оборотних коштів підприємства. Розрахувати:

- коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів власними оборотними коштами;
- різницю суми власного капіталу, довгострокових зобов'язань і необоротних активів;
- коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів власними оборотними коштами;
- коефіцієнт маневреності власних коштів.

Зробити висновки. Отримані результати оформити таблицею.

Завдання 2. Провести аналіз показників використання основних засобів підприємства. Розрахувати:

- індекс постійного активу;
- коефіцієнт реальної вартості майна;
- коефіцієнт зносу основних засобів.

Зробити висновки. Отримані результати оформити таблицею.

Завдання 3. Провести аналіз структури капіталу підприємства. Розрахувати:

- коефіцієнт автономії;
- коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів;
- коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів.

Зробити висновки. Отримані результати оформити таблицею.

Завдання 4. Визначити тип фінансової стійкості досліджуємого підприємства. Зробити висновки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 7. Оцінка і аналіз результативності діяльності підприємства

Семінар 1, 2, 3 «Аналіз результативності діяльності підприємства»

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Цілі аналізу фінансових результатів.
2. Показники, які характеризують фінансові результати (валовий прибуток, прибуток від операційної (основний) діяльності, прибуток від звичайної діяльності, чистий прибуток).
3. Показники рентабельності діяльності торговельних підприємств.
4. Методика аналізу валового прибутку.
5. Алгоритм розрахунку впливу чинників на суму валового прибутку.
6. Аналіз прибутку від операційної діяльності і рентабельності.
7. Розрахунок критичного обсягу зони безпеки.

2. Індивідуальне тестування.

3. Економічний диктант.

4. Розв'язання задач.

Завдання 1. Провести оцінку ліквідності балансу підприємства. (таблиця 2.1). Зробити висновки.

Таблиця 2.1 - Групування активів за ступенем ліквідності і пасивів за терміном сплати (*назва підприємства*) за (*період*)

Активи	На початок року	На кінець року	Пасиви	На початок року	На кінець року	Надлишок (+), нестача (-)	
						На початок року	На кінець року
A1			П1				
A2			П2				
A3			П3				
A4			П4				
Баланс							

Завдання 2. Провести аналіз платоспроможності підприємства. Розрахувати:

- коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності) (*Кал*);

- коефіцієнт швидкої ліквідності (*Кшл*);
 - загальний коефіцієнт покриття (коефіцієнт поточної ліквідності) (*Кп*).
- Зробити висновки. Отримані результати оформити таблицею.

Завдання 3. Провести аналіз валового прибутку підприємства (таблиця 2.2). Зробити висновки.

Таблиця 2.2 - Аналіз формування і динаміки валового прибутку (назва підприємства) за (період)

Показник	Базисний період	Звітний період	Абсолютний приріст, тис. грн.	Темп росту, %
1	2	3	4	5
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				
Податок на додану вартість				
Інші вирахування з доходу				
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				
Валовий прибуток				

Завдання 3. Проаналізувати вплив факторів на валовий прибуток підприємства (таблиця 2.3). Зробити висновок.

Таблиця 2.3 - Аналізу впливу факторів на валовий прибуток (назва підприємства).

Показник	Вплив факторів	
	формула	значення, тис. грн.
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	ΔD_p	
Податок на додану вартість	- $\Delta ПДВ$	
Акцизний збір	- ΔA	
Інші вирахування з доходу	- ΔB	
Собівартість реалізації продукції	- ΔC_p	
Валовий прибуток	$\Delta ВП$	

Завдання 4. Провести аналіз формування і динаміки фінансового результату від операційної діяльності підприємства (таблиця 2.4) та визначити вплив факторів (таблиця 2.5).

Зробити відповідні висновки.

Таблиця 2.4 - Аналіз формування і динаміки фінансового результату від операційної діяльності (*назва підприємства*) за (*період*).

Показник	Базисний період	Звітний період	Абсолютний приріст, тис. грн.	Темп росту, %
1	2	3	4	5
Валовий прибуток				
Інші операційні доходи				
Адміністративні витрати				
Витрати на збут				
Інші операційні витрати				
Фінансовий результат від операційної діяльності				

Таблиця 2.5 - Факторний аналіз фінансового результату від операційної діяльності (*назва підприємства*).

Показник	Вплив факторів	
	формула	значення, тис. грн.
Валовий прибуток	ΔVP	
Інші операційні доходи	$\Delta IOД$	
Адміністративні витрати	$-\Delta AB$	
Витрати на збут	$-\Delta BЗ$	
Інші операційні витрати	$-\Delta IOB$	
Фінансовий результат від операційної діяльності	ΔVP	

Завдання 5. Провести аналіз безбитковості підприємства. Розрахувати точку безбитковості, маржинальний прибуток, показник покриття. Зробити висновки. Отримані результати оформити таблицею.

Завдання 6. Провести оцінку рентабельності діяльності підприємства. Зробити висновки. Отримані результати оформити таблицею.

Завдання 7. Сформувати балансову модель інформаційних зв'язків фінансової системи із зовнішнім та внутрішнім середовищем (таблиця 2.6).

Завдання 8. Розрахувати показники прибутковості (збитковості) діяльності підприємства за звітний рік та за прогнозованим звітом про фінансові результати (таблиця 2.7).

Таблиця 2.6 - Балансова модель інформаційних зв'язків фінансової системи (назва підприємства) із зовнішнім та внутрішнім середовищами за (період).

Операції	Активи			=	Пасиви			Прибутки та збитки
	Основні засоби	Дебітори	Грошові кошти		Капітал	Кредити банку	Кредитори	
1. Вкладений капітал								
2. Кредити банків та ін. забезпечення								
3. Платежі за зобов'язаннями								
4. Виплата заробітної плати								
5. Баланс								
6. Інші поточні зобов'язання								
7. Банківським кредитом сплачено постачальникам								
8. Баланс								

Таблиця 2.7 - Показники прибутковості (збитковості) діяльності (назва підприємства) за (період) та прогнозні, (тис. грн.)

Стаття	Звітний період	Прогнозний період	Відхилення (+,-)
1	2	3	4
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)			
2. Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)			
у % до чистого доходу			
3. Валовий прибуток:			
у % до чистого доходу			
4. Інші операційні доходи			
5. Адміністративні витрати			
6. Витрати на збут			
7. Інші операційні витрати			
8. Прибуток (збиток) від операційної діяльності до оподаткування			
9. Інші фінансові доходи			
10. Фінансові витрати			
11. Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування			
12. Податок на прибуток від звичайної діяльності			
13. Прибуток (збиток) від звичайної діяльності			
14. Чистий прибуток (збиток)			

Тема 8. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства

Семинар 1, 2 «Аналіз інвестиційної діяльності підприємства»

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Метод розрахунку чистого приведеного ефекту.
2. Метод розрахунку індексу рентабельності.
3. Метод розрахунку норми рентабельності.
4. Метод розрахунку терміну окупності інвестицій.
5. Метод розрахунку ефективності інвестицій.
6. Аналіз альтернативних інвестиційних проектів.
7. Аналіз інвестиційних проектів в умовах ризику й інфляції.
8. Імітаційна модель оцінки ризику.
9. Методика зміни грошового потоку.

2. Індивідуальне тестування.

3. Розв'язання задач.

Завдання 1. За даними фінансової звітності підприємств провести оцінку ділової активності.

Зробити висновки. Отримані результати оформити таблицею.

Завдання 2. Визначити ефективність інвестиційного проекту на основі розрахунку середньорічної рентабельності.

Зробити висновки.

Таблиця 2.8 - Оцінка інвестиційних проектів за їх середньорічною рентабельністю

Показники	Проект А	Проект В
Загальний обсяг інвестицій, тис. грн.	600	650
Виручка від реалізації, тис. грн.		
За 1-й рік	270	400
За 2-й рік	200	350
За 3-й рік	120	100
За 4-й рік	90	50
За 5-й рік	70	0
Всього за п'ять років	750	900
Інвестиційний прибуток, тис. грн.		
Середньорічний інвестиційний прибуток, тис. грн.		
Рентабельність інвестицій в цілому за п'ять років, %		
Середньорічна рентабельність інвестицій, %		
Прогнозовані середньорічні темпи інфляції, %	4	4
Середня ставка банківського проценту, % річних	12	12

Завдання 3. Оцінити сучасний методичний інструментарій оцінки інвестиційної привабливості. Обґрунтувати найбільш оптимальні і дієві методики. Провести їх апробацію з використанням даних фінансової звітності підприємства. Зробити висновки щодо рівня інвестиційної привабливості підприємства, яке аналізується. Отримані результати оформити таблицею.

Завдання 4. Підприємство оцінює інвестиційний проект із такими щорічними чистими грошовими потоками: 1000 тис. грн.; 4000 тис. грн.; 5000 тис. грн. Капітальні витрати (початкові інвестиції) складають 7580 тис. грн. Розрахувати показники ефективності (ВНО, ЧТВ, ПО, ПІ) та визначити чи можна схвалити цей проект, якщо мінімально прийнятна ставка для інвестування складає 10%.

Завдання 5. Інвестор вирішив придбати 50 привілейованих акцій АТ за ціною 4 тис. грн. за 1 акцію. Товариство гарантує щорічну виплату дивідендів за акцію в розмірі 1300 грн., середня ринкова норма доходності становить 36%. Оцініть ефективність такого рішення.

Завдання 6. Інвестор придбав 2 роки тому пакет акцій за ціною 10 тис. грн. за кожну. Ринкова ціна акції становить 15 тис. грн., а сума одержаних дивідендів на 1 акцію за цей період – 3 тис. грн. Оцініть дохідність такої операції.

Тема 9. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств

Семінар 1, 2 «Аналіз інвестиційної діяльності підприємства»

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Поняття неспроможності і банкрутства.
2. Санація.
3. Розпорядник майна.
4. Реструктуризація підприємства.
5. Ліквідація підприємства.
6. Завдання і джерела інформації аналізу фінансового стану неплатоспроможних підприємств.
7. Методика аналізу фінансового стану неплатоспроможних підприємств.
8. Аналіз динаміки валюти балансу і його структури.
9. Аналіз джерел власних коштів неплатоспроможних підприємств.
10. Аналіз витрат на виробництво неплатоспроможних підприємств.
11. Аналіз прибутковості неплатоспроможного підприємства.
12. Аналіз використання доходу неплатоспроможного підприємства.

13.Методика аналізу виробничо-господарської діяльності.

14.Аналіз об'єктів соцкультпобуту неплатоспроможного підприємства.

2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Презентація рефератів (доповідей).*

ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

АНАЛІЗ КАПІТАЛУ І ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 1. Сутність, значення та основи фінансового аналізу

Семінар 1 «Зміст і цілі фінансового аналізу в умовах ринкової економіки»

Методи контролю: усне та письмове опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Схема фінансового й управлінського аналізу.
2. Особливості зовнішнього фінансового аналізу.
3. Особливості проведення горизонтального та вертикального аналізу.
4. Особливості трендового і порівняльного (просторового) аналізу.
5. Аналіз відносних показників (коефіцієнтів).
6. Факторний аналіз.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Що включає фінансовий аналіз:

- A. аналіз господарської діяльності;
- B. зовнішній фінансовий аналіз за даними публічної фінансової звітності;
- C. внутрішньогосподарський аналіз за даними бухгалтерського обліку і звітності;
- D. варіанти б і в.

2. Особливостями зовнішнього фінансового аналізу є:

- A. орієнтація результатів аналізу на своє керівництво;
- B. різноманітність цілей і інтересів суб'єктів аналізу;
- C. орієнтація аналізу тільки на публічну зовнішню звітність підприємства;
- D. варіанти б і в.

3. Особливостями управлінського аналізу є:

- A. максимальна відкритість результатів аналізу для використання інформації про діяльність підприємства;
- B. інтеграція обліку, аналізу, планування і ухвалення рішення;
- C. максимальна закритість результатів аналізу в цілях збереження комерційної таємниці;
- D. варіанти б і в.

4. У основі фінансового аналізу лежить:

- A. аналіз абсолютних показників прибутку;
- B. аналіз ефективності використання позикового капіталу;
- C. аналіз фінансової звітності;
- D. аналіз відносних показників рентабельності.

5. Представники якої школи уперше спробували показати різноманіття аналітичних коефіцієнтів, які можуть бути розраховані за даними бухгалтерської звітності і є корисними для ухвалення управлінських рішень?

- A. школи статистичного фінансового аналізу;
- B. школи мультиваріантних аналітиків;
- C. школи емпіричних прагматиків;
- D. школи учасників фондового ринку

6. Представники якої школи стверджували, що аналітичні коефіцієнти, розраховані за даними бухгалтерської звітності, корисні лише в тому випадку, якщо існують критерії, з пороговими значеннями яких ці коефіцієнти можна порівнювати?

- A. школи статистичного фінансового аналізу;
- B. школи мультиваріантних аналітиків;
- C. школи емпіричних прагматиків;
- D. школи учасників фондового ринку

7. Представники якої школи виходять з ідеї побудови концептуальних основ САФО, заснованих на існуванні безсумнівного зв'язку окремих коефіцієнтів, що характеризують фінансовий стан і ефективність поточної діяльності компанії?

- A. школи статистичного фінансового аналізу;
- B. школи мультиваріантних аналітиків;
- C. школи емпіричних прагматиків;
- D. школи учасників фондового ринку

8. Представники якої школи виходять з ідеї, що цінність звітності полягає в можливості її використання для прогнозування рівня ефективності інвестування в ті чи інші цінні папери?

- A. школи статистичного фінансового аналізу;
- B. школи мультиваріантних аналітиків;
- C. школи емпіричних прагматиків;
- D. школи учасників фондового ринку

9. Предметом фінансового аналізу є:

- A. спосіб накопичення, трансформації і використання інформації;
- B. фінансові ресурси і їх потоки;
- C. виявлення основних чинників, що викликали зміни у фінансовому стані;
- D. система принципів дослідження фінансової діяльності.

10. Фінансові ресурси і їх потоки являються:

- A. предметом фінансового аналізу;
- B. методом фінансового аналізу;
- C. об'єктом фінансового аналізу;
- D. ціллю фінансового аналізу

4. Підготуйтеся до письмового опитування.

Список рекомендованої літератури: [1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 13].

Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу

Семінар 1 «Еволюція балансового звіту»

Методи контролю: усне та письмове опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Принципи фінансової звітності.
2. Вимога МСБО до структури балансу.
3. Структура активу та пасиву балансу.
4. Балансові рівняння.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Фінансова звітність підприємства включає:

- A. баланс, звіт про рух грошових коштів;
- B. звіт про фінансові результати і про власний капітал;
- C. шаховий баланс, головну книгу;
- D. варіанти а і б.

2. Для суб'єктів малого підприємництва і представництв іноземних суб'єктів національними стандартами встановлюється скорочена за показниками фінансова звітність у складі:

- A. балансу і звіту про рух грошових коштів;
- B. балансу і звіту про фінансові результати;
- C. балансу і звіту про власний капітал;
- D. звіту про фінансові результати і використання грошових коштів.

3. Звітним періодом для складання фінансової звітності є:

- A. календарний рік;
- B. навчальний рік;
- C. квартал;
- D. місяць.

4. Надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства – це мета:

- A. діяльності податкової інспекції України;
- B. складання фінансової звітності підприємства;
- C. діяльності підприємств різних форм власності;
- D. варіанти а, б, в.

5. Основною формою звітності, що надає можливість аналізувати фінансовий стан підприємства є:

- A. звіт про власний капітал;
- B. баланс;

- C. звіт про фінансові результати;
- D. звіт про рух грошовий коштів.

6.Що з нижче переліченого не є фінансовою звітністю:

- A. бухгалтерський баланс;
- B. бізнес-план;
- C. звіт про фінансові результати;
- D. звіт про рух грошових коштів.

7. Майно підприємства — це:

- A. необоротні активи, нематеріальні активи, витрати майбутніх періодів;
- B. оборотні активи, власний капітал, зобов'язання;
- C. необоротні активи, оборотні активи, витрати майбутніх періодів;
- D. необоротні активи, оборотні активи.

8.Для того, щоб фінансова звітність була зрозумілою користувачам, вона повинна містити дані про:

- A. звітний і попередньому періоді;
- B. виявлені помилки минулих років і пов'язані з ними коригування;
- C. консолідацію фінансових звітів; припинення окремих видів діяльності;
- D. варіанти а, б, в.

9.Першим російським вченим, який звернув увагу на необхідність певної впорядкованості звіту та звітності, був:

- A. Роццаховський А.К.;
- B. Пачіолі Л.П.;
- C. Іванов В.П.;
- D. Туган-Барановський М.В.

4. Підготуйтеся до письмового опитування.

5. Підготуйте доповідь та її презентацію.

Список рекомендованої літератури: [1, 2, 3, 4, 8, 10, 11, 12, 13].

Тема 3. Загальна оцінка фінансового становища підприємства

Семінар 1, 2, 3 «Експрес-аналіз фінансового стану підприємства»

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, оцінювання розв'язаних практичних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Підготовчий етап експрес аналізу.
2. Попередній огляд бухгалтерської звітності і економічне читання.
3. Аналіз фінансової звітності.
4. Стан оборотних коштів.
5. Стан основних коштів підприємства.
6. Забезпеченість матеріальних запасів власними оборотними коштами.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1.«Золоте правило розвитку підприємства» має вигляд:

- A. $T \text{ прибутку} > T \text{ виручки} > T \text{ капіталу} > 100 \%$;
- B. $T \text{ прибутку} > T \text{ виручки} < T \text{ капіталу} < 100 \%$;
- C. $T \text{ прибутку} < T \text{ виручки} < T \text{ капіталу} < 100 \%$;
- D. $T \text{ прибутку} > T \text{ виручки} > T \text{ капіталу} < 100 \%$;

2.Традиційною структурою бухгалтерсько-го балансу, який використовується в міжнародній практиці, є:

- A. Активи = Власний капітал + Зобов'язання;
- B. Пасиви = Власний капітал + Зобов'язання;
- C. Активи = Основні засоби + Зобов'язання;
- D. Активи = Власний капітал + Резервний капітал.

3.Власний капітал підприємства включає дві основні складові:

- A. інвестований та накопичений капітал;
- B. резервний та позиковий капітал;
- C. початковий та відновлений капітал;
- D. стартовий та інвестований капітал .

4.Залучені кошти класифікують залежно від ступеня терміновості їх погашення на:

- A. довгострокові і поточні;
- B. короткострокові і довгострокові;
- C. забезпечені і незабезпечені;
- D. оборотні і необоротні.

5.Фондовіддача основних засобів - це:

- A. відношення суми чистого прибутку до середньорічної вартості основних засобів;
- B. відношення вартості основних засобів до обсягу реалізації продукції;
- C. відношення виручки від реалізації до середньорічної вартості основних засобів;
- D. відношення прибутку до середньорічної вартості основних засобів.

6.Рентабельність - це:

- A. відносний показник ефективності діяльності підприємства;
- B. сума отриманого прибутку підприємством;
- C. абсолютний показник фінансового аналізу;
- D. абсолютний показник ефективності діяльності підприємства

7.Коефіцієнт автономії вказує на:

- A. питому вагу власного капіталу підприємства у загальній вартості ресурсів;
- B. питому вагу оборотних активів у загальній вартості ресурсів;
- C. питому вагу залученого капіталу у загальній вартості ресурсів;
- D. питому вагу необоротних активів у загальній вартості ресурсів.

8. Який коефіцієнт не відносяться до показників платоспроможності:

- A. коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- B. коефіцієнт загальної ліквідності;
- C. коефіцієнт фінансової залежності;
- D. коефіцієнт поточної ліквідності

9. Принцип застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства називається:

- A. принципом обачності;
- B. принципом автономності;
- C. принципом послідовності;
- D. принципом безперервності.

4. Підготуйтеся до письмового опитування.

5. Розв'яжіть практичні завдання та зробіть відповідні висновки.

Список рекомендованої літератури: [1, 2, 3, 5, 7, 9, 10, 12, 13].

Тема 4. Аналіз грошових потоків підприємства

Семінар 1, 2 «Аналіз грошових потоків підприємства»

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, оцінювання розв'язаних практичних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

- 1. Майбутня та приведена вартість термінового ануїтету постнумерандо.
- 2. Прогнозування грошового потоку.
- 3. Моделі оптимізації Баумола.
- 4. Моделі оптимізації Міллера-Орра.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Оборотні активи підприємства не включають:

- A. вартість запасів;
- B. дебіторську заборгованість товарного характеру терміном до 6 місяців;
- C. грошові кошти;
- D. довгострокову дебіторську заборгованість.

2. Грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи

протягом дванадцяти місяців з дати балансу називають:

- A. оборотними активами;
- B. необоротними активами;
- C. дебіторською заборгованістю підприємства;
- D. чистими активами підприємства.

3.Ресурси підприємства термін використання яких більше року або протягом операційного циклу, якщо цим активам більше року називають:

- A. оборотними активами;
- B. необоротними активами;
- C. дебіторською заборгованістю підприємства;
- D. чистими активами підприємства.

4.Модель оптимізації коштів при якій передбачається, що підприємство починає працювати, маючи максимальний і доцільний для нього рівень коштів:

- A. модель Баумола;
- B. модель Міллера-Орра;
- C. модель Туган-Барановського;
- D. модель Скорта.

5.Модель оптимізації коштів при якій кошти, які надходять від реалізації товарів і послуг, підприємство вкладає в короткострокові цінні папери:

- A. модель Баумола;
- B. модель Міллера-Орра;
- C. модель Туган-Барановського;
- D. модель Скорта.

6.Модель оптимізації коштів при якій при закінченні коштів підприємство продає частину цінних паперів і тим самим поповнює запас коштів до розміру, який має на початку:

- A. модель Баумола;
- B. модель Міллера-Орра;
- C. модель Туган-Барановського;
- D. модель Скорта.

7.Модель оптимізації коштів яка допомагає підприємству управляти своїм грошовим запасом, якщо неможливо передбачити щоденний відплив або приплив коштів:

- A. модель Баумола;
- B. модель Міллера-Орра;
- C. модель Туган-Барановського;
- D. модель Скорта.

8.При побудові якої моделі автори використовують - стохастичний процес Бернуллі:

- A. моделі Баумола;
- B. моделі Міллера-Орра;
- C. моделі Туган-Барановського;
- D. моделі Бернуллі.

4. Підготуйтеся до письмового опитування.

5. Розв'яжіть практичні завдання та зробіть відповідні висновки.

Список рекомендованої літератури: [1, 2, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13].

Тема 5. Аналіз формування й розміщення капіталу

Семінар 1, 2 «Аналіз формування й розміщення капіталу»

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, оцінювання розв'язаних практичних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Аналітичне групування й аналіз статей активу та пасиву балансу.
2. Аналіз динаміки структури власного капіталу.
3. Аналіз динаміки структури позиченого капіталу.
4. Аналіз динаміки і складу основного капіталу та оборотних активів

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Який аспект власного капіталу передбачає оцінку початкового вкладення капіталу і його наступних змін, пов'язаних з додатковими вкладеннями, отриманням чистого прибутку, іншими причинами, що призводять до нарощування власного капіталу:

- A. обліковий аспект;
- B. фінансовий аспект;
- C. правовий аспект;
- D. синтетичний аспект.

2. Який аспект власного капіталу ґрунтується на розумінні власного капіталу як різниці між активами і зобов'язаннями:

- A. обліковий аспект;
- B. фінансовий аспект;
- C. правовий аспект;
- D. синтетичний аспект

3. Який аспект власного капіталу характеризує залишковий принцип поширення претензій власників на отримані доходи та наявні активи:

- A. обліковий аспект;
- B. фінансовий аспект;
- C. правовий аспект;
- D. синтетичний аспект.

4. Власний капітал підприємства включає дві основні складові:

- A. інвестований та накопичений капітал;
- B. резервний та позиковий капітал;

- C. початковий та відновлений капітал;
- D. стартовий та інвестований капітал .

5.Залучені кошти класифікують залежно від ступеня терміновості їх погашення на:

- A. довгострокові і поточні;
- B. короткострокові і довгострокові;
- C. забезпечені і незабезпечені;
- D. оборотні і необоротні.

6.Структура майна — це:

- A. співвідношення між елементами майна та елементами, що формують його капітал і валютою балансу;
- B. пропорція між власним і позиковим капіталом;
- C. співвідношення між елементами майна у активах підприємства;
- D. співвідношення між майном і джерелами його фінансування.

7.Власний капітал підприємства — це:

- A. фінансові ресурси, які вкладені для організації та фінансування господарської діяльності;
- B. статутний та додатковий капітал;
- C. перший і другий розділи пасиву балансу;
- D. частина в активах підприємства, що залишаються після вирахування його зобов'язань.

4. Підготуйтеся до письмового опитування.

5. Розв'яжіть практичні завдання та зробіть відповідні висновки.

Список рекомендованої літератури: [1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13].

Тема 6. Аналіз стану і використання оборотного капіталу підприємства

Семінар 1, 2 «Аналіз оборотного капіталу»

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, оцінювання розв'язаних практичних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Класифікація оборотних коштів.
2. Стадії кругообігу капіталу.
3. Склад і структура оборотних коштів за ступенем ліквідності.
4. Надлишок оборотного капіталу.
5. Ваємозв'язок операційного та фінансового циклу.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Зміна вартості основних засобів зумовить зміну:

- A. підсумку першого розділу активу балансу;
- B. підсумку другого розділу активу балансу;
- C. підсумку четвертого розділу пасиву балансу;
- D. підсумку перших розділів активу та пасиву балансу.

2. Зміни власного капіталу підприємства зумовлять зміну:

- A. підсумку першого розділу активу балансу;
- B. підсумку першого розділу пасиву балансу;
- C. підсумку четвертого розділу пасиву балансу;
- D. підсумку перших розділів активу та пасиву балансу.

3. Майно українського підприємства згруповано у балансі за принципом:

- A. зростання ліквідності;
- B. убування ліквідності;
- C. за бажанням головного бухгалтера;
- D. вірна відповідь відсутня.

4. Коефіцієнт оновлення основних засобів — це:

- A. відношення вартості введених нових основних засобів до виручки від реалізації;
- B. відношення вартості введених нових основних засобів до первісної вартості основних засобів на кінець періоду;
- C. характеризує забезпеченість підприємства основними засобами;
- D. дорівнює відношенню первісної вартості основних засобів до їх залишкової вартості.

5. Показники, що характеризують ефективність використання основних засобів - це:

- A. рентабельність та фондвіддача основних засобів;
- B. показники ділової активності;
- C. коефіцієнт придатності основних засобів;
- D. рентабельність основних засобів.

6. Показником ефективності використання основних засобів підприємства є:

- A. фондвіддача;
- B. коефіцієнт ліквідності;
- C. коефіцієнт автономії;
- D. продуктивність праці

4. Підготуйтеся до письмового опитування.

5. Розв'яжіть практичні завдання та зробіть відповідні висновки.

Список рекомендованої літератури: [2,4, 6,7,8,9,10,11, 13].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 7. Оцінка і аналіз результативності діяльності підприємства

Семінар 1, 2, 3 «Аналіз результативності діяльності підприємства»

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, оцінювання розв'язаних практичних завдань

Завдання для самостійної роботи:

- Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
- Самостійно опрацюйте питання:*
 - Показники рентабельності діяльності торговельних підприємств.
 - Алгоритм розрахунку впливу чинників на суму валового прибутку.
 - Розрахунок критичного обсягу зони безпеки.
- Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Які оборотні активи відносять до високоліквідних:

- незавершене виробництво;
- запаси;
- витрати майбутніх періодів терміном до одного року;
- грошові кошти.

2. Найбільш ліквідними визнаються:

- грошові кошти;
- запаси;
- дебіторська заборгованість за товари (роботи, послуги);
- кредиторська заборгованість.

3. Що з нижче наведеного не може бути джерелом формування оборотних активів:

- дебіторська заборгованість;
- власний оборотний капітал;
- короткострокові кредити банку;
- довгострокові кредити банку.

4. Ліквідність - це:

- спроможність швидкого переведення активу у готівку без істотної втрати його вартості (з мінімальними витратами);
- спроможність швидко реалізувати той чи інший актив;
- матеріальна основа платоспроможності;
- спроможність отримати грошові кошти від реалізації активів.

5.Платоспроможність - це:

- A. спроможність швидко реалізувати той чи інший актив за його ринковою ціною;
- B. здатність підприємства розрахуватися за своїми зобов'язаннями на відповідний момент часу;
- C. такий стан підприємства, коли воно може розрахуватися зі своїми кредиторами;
- D. спроможність отримати грошові кошти від реалізації активів.

6.Баланс вважається ліквідним, якщо:

- A. $A1 > = П1, A2 > = П2, A3 < = П3, A4 < = П4$;
- B. $A1 > = П1, A2 > = П2, A3 > = П3, A4 > = П4$;
- C. $A1 < = П1, A2 < = П2, A3 < = П3, A4 > = П4$;
- D. $A1 > = П1, A2 > = П2, A3 > = П3, A4 < = П4$

7.Коефіцієнт загальної ліквідності розраховується як:

- A. відношення оборотних активів до позикового капіталу;
- B. відношення оборотних активів до поточних зобов'язань;
- C. відношення оборотних активів до виручки від реалізації;
- D. відношення грошових коштів до поточних зобов'язань

8.Коефіцієнт автономії вказує на:

- A. питому вагу власного капіталу підприємства у загальній вартості ресурсів;
- B. питому вагу оборотних активів у загальній вартості ресурсів;
- C. питому вагу залученого капіталу у загальній вартості ресурсів;
- D. питому вагу необоротних активів у загальній вартості ресурсів

9.Як розраховується коефіцієнт фінансової незалежності:

- A. $(\text{власний капітал} / \text{позиковий капітал}) \times 100$;
- B. $(\text{власний капітал} + \text{довгострокові зобов'язання}) / \text{валюта балансу}$;
- C. $\text{власний капітал} / \text{валюта балансу}$;
- D. $\text{валюта балансу} / \text{власний капітал}$

10.Рентабельність капіталу - це:

- A. відношення чистого прибутку до середньої вартості капіталу;
- B. відношення чистої виручки до вартості капіталу;
- C. відношення прибутку від операційної діяльності до середньої вартості капіталу;
- D. відношення вартості капіталу до виручки від реалізації

4. Підготуйтеся до письмового опитування.

5. Розв'яжіть практичні завдання та зробіть відповідні висновки.

Список рекомендованої літератури: [1, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13].

Тема 8. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства

Семінар 1, 2 «Аналіз інвестиційної діяльності підприємства»

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, оцінювання розв'язаних практичних завдань

Завдання для самостійної роботи:

- 1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
- 2. Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Метод розрахунку терміну окупності інвестицій.
 2. Метод розрахунку ефективності інвестицій.
 3. Імітаційна модель оцінки ризику.
- 3. Підготуйтеся до письмового опитування.*
- 4. Розв'яжіть практичні завдання та зробіть відповідні висновки.*

Список рекомендованої літератури: [1, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13].

Тема 9. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств

Семінар 1, 2 «Аналіз інвестиційної діяльності підприємства»

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

- 1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
- 2. Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Санація.
 2. Реструктуризація або ліквідація підприємства.
 3. Аналіз джерел власних коштів неплатоспроможних підприємств.
 4. Аналіз витрат на виробництво неплатоспроможних підприємств.
 5. Аналіз об'єктів соціальної культури неплатоспроможного підприємства.
- 3. Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Власний капітал/ Валюта балансу , розраховується:

- А. коефіцієнт поточної ліквідності;
- В. коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- С. коефіцієнт автономії;
- Д. коефіцієнт маневреності власних коштів

2. Власні оборотні кошти / Власний капітал, розраховується:

- А. коефіцієнт поточної ліквідності;
- В. коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- С. коефіцієнт автономії;
- Д. коефіцієнт маневреності власних коштів

3. До економічно обґрунтованих джерел формування запасів не належать:

- A. власні оборотні кошти;
- B. товарний кредит постачальників;
- C. заборгованість по оплаті праці;
- D. короткострокові кредити банку

4. Як можна охарактеризувати фінансову стабільність підприємства, якщо сума власних оборотних коштів перевищує вартість запасів та витрат:

- A. нормальна;
- B. нестійкий фінансовий стан;
- C. кризова;
- D. абсолютна

5. Найбільш ліквідні активи - це:

- A. виробничі запаси;
- B. грошові кошти;
- C. дебіторська заборгованість;
- D. основні кошти

6. Джерелами інформації для розрахунку рентабельності сукупних активів є:

- A. баланс підприємства;
- B. звіт про фінансові результати;
- C. звіт про власний капітал;
- D. баланс та звіт про фінансові результати

7. Інформації зі звіту про фінансові результати досить для розрахунку показників:

- A. рентабельність власного капіталу;
- B. рентабельність сукупних активів;
- C. рентабельність інвестованого капіталу;
- D. рентабельність продукції.

8. Три підприємства мають однаковий рівень рентабельності продажів, оборотності активів й оподаткування прибутку. При цьому частка власних коштів у підприємства А = 70 %, у підприємства В = 75 %, у підприємства С = 80 %. Яке з підприємств буде мати найбільш високий рівень рентабельності власного капіталу:

- A. підприємство А;
- B. підприємство В;
- C. підприємство С;
- D. всі підприємства матимуть однаковий рівень рентабельності власного капіталу.

4. Підготуйте доповідь та її презентацію.

Список рекомендованої літератури: [1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13].

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Фінансовий аналіз [Текст] : конспект лекцій / П.Д. Каминський; ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2016. – 118 с.
2. Методичні рекомендації про застосування реєстрів бухгалтерського обліку. – Наказ МФУ від 29.12.2000 р. № 356.
3. Національні стандарти бухгалтерського обліку. – Наказ МФУ 31.03.1999р. № 87 із змінами і доповненнями.
4. Власюк Н.І. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. - Львів. : Магнолія 2006, 2016. - 402 с.
5. Гречина І.В. Оцінка інвестиційної привабливості торговельних підприємств: монографія [Текст] / І.В. Гречина, П.М. Сухарев. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2010. – 417 с.
6. Звітність підприємства : підручник для ВНЗ / М. І. Бондар [та ін.] ; М-во освіти і науки України, Держ. вищий навч. заклад "Київ. нац. економ. ун-т ім. Вадима Гетьмана", Вищий навч. заклад УКООПСПЛКІ "Полтав. ун-т економіки і торгівлі". - К. : Центр учб. літ., 2015. - 384 с.
7. Кім Ю. Г. Бухгалтерський та податковий облік: первинні документи та порядок їх заповнення : навч. посібник для внз / Ю. Г. Кім ; М-во освіти і науки України. - К. : Центр учб. літ., 2014. - 600 с.
8. Косова Т.Д. Фінансові інститути в системі управління інвестиційним процесом: монографія [Текст]/ Т.Д.Косова. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2008. – 338 с.
9. Косова Т.Д. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. [Текст] / кол. авт.: Косова Т. Д. [та ін.]; [за заг. ред. Т. Д. Косової]. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2011. – 498 с.
10. Косова Т.Д., Сіменко І.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. [Текст] / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського; кол. авт.: Косова Т. Д. [та ін.]; [за заг. ред. Т. Д. Косової, І.В. Сіменко]. – Донецьк : [ДонНУЕТ], 2014. – 459 с.
11. Мальчик М. В. Фінансовий аналіз: кредитно-модульний курс: навч.-метод. посіб. [Текст] / Мальчик М. В., Бойко С. Т. – Рівне: Лапсюк В.А., 2010. – 234 с
12. Облікова політика підприємства : навч. посібник для внз / Ю. А. Верига [та ін.] ; М-во освіти і науки України, Полтав. ун-т економіки і торгівлі. - К. : ЦУЛ, 2015. - 312 с.
13. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / за заг. ред. Школьник І.О. [Школьник І.О., Боярко І.М., Дейнека Р.В. та інш.] – К.: «Центр учбової літератури». 2016. – 368 с.

Допоміжна:

14. Багров В.П., Багрова І.В. Економічний аналіз: Нав.посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 160 с.
15. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: Навчальний посібник для студентів ВУЗів / О.Я. Базилінська. – К.: ЦУЛ, 2009. – 328 с.

16. Банк В. Р. Финансовый анализ: учеб. пособие / Банк В. Р., Банк С. В., Тараскина А. В. – М.: Проспект, 2009. – 347 с.
17. Бланк И.А. Управление формированием капитала. -К.: "НИКА- Центр", 2000.-512 с.
18. Бланк І.А, Гуляєва Н.М. Інвестиційний менеджмент:Підручник. – К.:Нац.торг-економ.ун-т, 2003. – 398 с.
19. Боди, Зви, Кейн, Алекс, Маркус, Алан. Принципы инвестиций. – 4-е издание: Пер. с англ. – М.: Изд. дом «Вильямс», 2002. – 984 с.
20. Грабовецький Ю. Є. Економічний аналіз: Навч.посіб. / Грабовецький Б. Є. – К.: ЦУЛ, 2009. – 256 с.
21. Гушко С. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. [Текст] / С. В. Гушко, А.В. Шайкан, Н.П. Шайкан, О.А.Гушко. – Вид. 2-е, перероб. і допов. – Кривий Ріг: Чернявський Д. О., 2011. – 174 с.
22. Давидов Г. М. Звітність підприємств : навч. посіб. / Г. М. Давидов, Н.С. Шалімова. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2011. – 623 с.
23. Деєва Н. М. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / Н. М. Деєва, О. І. Дедіков – К. : ЦУЛ, 2007. – 328 с.
24. Економічний аналіз: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит». / За ред. проф. Ф.Ф.Бутинця. – Житомир: ПП «Рута», 2003. – 680 с.
25. Зянько В. В. Фінансовий аналіз і звітність. / Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю. – Вінниця : ВНТУ, 2008. – 83 с.
26. Зятковський І.В. та ін. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навчальний посібник.- Тернопіль. Економічна думка. – 2003. – 356 с.
27. Костенко Г.Д., Підгора Е.О., Рижиков В.С., Паньков В.А. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: Навч.посібник. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 400 с.
28. Костырко Р. А. Финансовый анализ: Учеб. пособие / Костырко Р. А. – Харьков : Фактор, 2007. – 784 с
29. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз: підручник для студентів вузів. / Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. – К. : ЦУЛ, 2008. – 392 с
30. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: Монографія. – К.: КНЕУ, 2001. – 387 с.
31. Литвин Б. М. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / Б. М. Литвин, М. В. Стельмах. – К.: «Хай-Тек Прес», 2008. – 336 с.
32. Мельник В.М. Основи економічного аналізу: Короткий теоретико- 135 методологічний курс. – Навч. посібник. – К.: Кондор. – 2003. – 128 с.
33. Мних Є.В. Фінансовий аналіз: підручник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 536 с.
34. Мошенський С. З. Економічний аналіз. Підручник для студентів вузів. – 2-е вид., доп. і перероб. / Мошенський С. З., Олійник О. В. – Житомир : Рута, 2007. – 704 с.
35. Несторенко Ж.К., Череп А.В. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства : Нав. посібник.- К.: Центр навчальної літератури, 2005.- 122 с.

36. Подольська В.О. Фінансовий аналіз: навчальний посібник/ В.О.Подольська, О.В.Яріш. – К.: ЦНЛ, 2007. – 488 с.
37. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: Учеб. пособие. – 7-е изд., испр. – Мн.: Новое знание, 2002. – 704 с.
38. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч.посібник. – 3-тє вид., випр. і допов. – К.: Знання, 2007.– 668 с.
39. Салила С.Я., Дацій Н.В., Корецька С.О. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 210 с.
40. Серединська В.М., Загородна О.М., Білоус О.С. Федорович Р.В. Економічний аналіз. – Тернопіль : Видавництво Астон, 2007. – 416 с.
41. Стратегічний аналіз у бізнесі: Навч. посібн. / За ред. К.І.Редченко – Л.: Новий світ, 2003. – 296 с.
42. Стратегічний аналіз: Навч.-метод. посібник / За ред. Головка. – К.: КНЕУ, 2002. – 198 с.
43. Сухарев П. М. Економічний аналіз в системі податкового контролю: організація і методика: навч. посібник. [Текст] / П.М. Сухарев, Л.О. Сухарева, О.О. Назаренко, О.Л. Павліченко, Я.І. Глущенко. – Донецьк: ДонДУЕТ, 2012. – 124с.
44. Сухарев П.М. Фінансовий аналіз: навчальний посібник [Текст] / П.М. Сухарев, Т.Д. Косова, І.В. Сіменко. – Донецьк: ДонДУЕТ, 2012. – 299с.
45. Теорія економічного аналізу. Підручник / В.М.Серединська, О.М.Загородна Р.В. Федорович. – Тернопіль: Видавництво Астон, 2006. – 368 с.
46. Федорович Р.В., Загородна О.М., Серединська В.М. Фінансовий аналіз. навчально-методичний посібник. – Тернопіль: ТАНГ, 2001. – 149 с.
47. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / [Буряк П.Ю., Васьківська К.В., Ясіновська І.Ф., Пасінович І.І.]. – Л. : Вид. Ліга-Прес, 2011. – 308 с.
48. Фінансово-економічний аналіз. Підручник / Буряк П.Ю., Римар М.В., Бець М.Т. – К.: ВД “Професіонал”, 2004. – 528 с.
49. Фінансовий аналіз [Текст] : теорія та практика : навч. посібник / О.Я. Базилінська . – 2-ге вид . – К. : Центр учб. л-ри, 2011 . – 328 с.
50. Фінансовий аналіз [Текст] : навч. посібник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш . – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010 . – 412 с.
51. Фінансовий аналіз [Текст] : навч. посібник / Н.І. Власюк . – Львів : Магнолія-2006 , 2010 . – 328с.
52. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз: Підручник для студентів вузів / Цал-Цалко Ю. С. – К.: ЦУЛ, 2008. – 566 с.
53. Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Мозіль О.І. Економічний аналіз господарської діяльності підприємства : Навч.посібник. – Центр навчальної літератури, 2004. – 123 с.
54. Яценко В. М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. [Текст] / В. М. Яценко, О. М. Шинкаренко, Н. М. Бразілій. – Черкаси: ЧДТУ, 2010. – 267 с.

Інформаційні ресурси:

55. www.rada.gov.ua – Електронний ресурс Верховної Ради України

56. www.zakon.rada.gov.ua – Законопроекти України
57. www.nbuv.gov.ua/ - національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського, м. Київ (підручники, автореферати...)
58. www.ukrstat.gov.ua/ - Державний комітет статистики України (статистична інформація за різними галузями економіки)
59. www.balance.ua/ - Журнал «Баланс» (статті...) Практична бухгалтерія, документи для роботи, податкові та інші новини, податковий календар, закони, постанови, накази
60. www.nibu.factor.ua/ukr/about/ - інформаційно-аналітична газета «Податки і бухгалтерський облік» (статті...)
61. www.liga.net/ - законодавчі акти, закони, бланки, облік різних операцій, звітність
62. www.dtk.com.ua/ - «Дебет Кредит» - журнал. Практична бухгалтерія, документи для роботи, податкові та інші новини, податковий календар, закони, постанови, накази
63. www.smida.gov.ua/ - річна звітність акціонерних компаній.
64. www.buhgalteria.com.ua/ - газета «Бухгалтерія». База аналітичних матеріалів і нормативних документів
65. www.business.kiev.ua/ - Газета «Бізнес». Інформація про фінансові ринки, товарні ринки, новини економіки країни

Навчальне видання

Каминський Павло Дмитрович

Роєва Ольга Сергіївна

Кафедра обліку та аудиту

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 2,88.

Донецький національний університет економіки і торгівлі

імені Михайла Туган-Барановського

50005, Дніпропетровська обл.,

м. Кривий Ріг, вул. Трамвайна, 16.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.